

Aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice

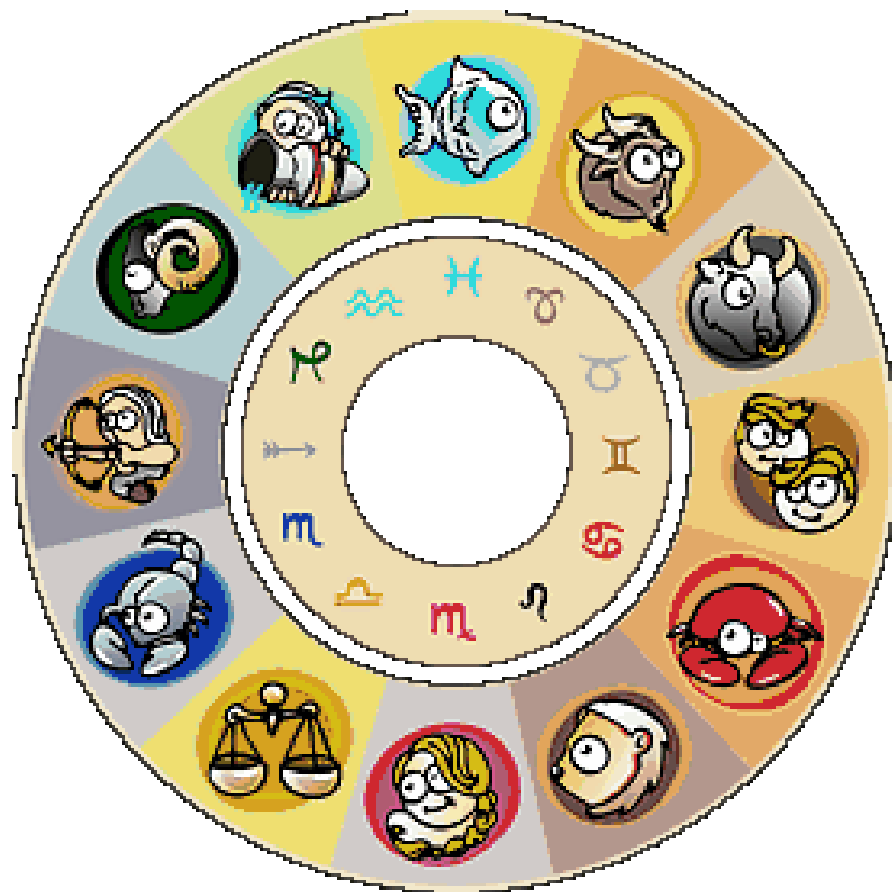

Obiectivele sesiunii de informare

- Familiarizarea cu concepte cheie: stereotipuri, prejudecăți, discriminare, stigmatizare
- Identificarea principalelor grupuri vulnerabile în fața discriminării
- Prezentarea conținutului Ghidului de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice

Dar întâi de toate...

...să vedem ce
spune horoscopul

Zodia: Rom

Aveți înaintea dumneavoastră o viață plină de griji. Copil fiind, nimeni nu va dori să joace fotbal cu dumneavoastră și, de cele mai multe ori veți suporta bătaile celorlalți colegi de joacă. Veți termina cel mult zece clase, iar profesorii vă vor pune să stați mereu în ultima bancă. Se vor feri să vă întrebe ceva în timpul inspecțiilor și se vor bucura atunci când lipsiți de la școală. Atenție mare: în jurul vârstei de 20 de ani veți primi o ofertă de nerefuzat din partea unor oameni dubioși. Refuzați-o pentru că în caz contrar veți intra la închisoare și bine nu va fi. La vârsta de 30 de ani veți găsi un post de muncitor necalificat la o firmă de salubritate și veți munci din greu să vă creșteți copiii.

Zodia: Homosexual /lesbiană

În jurul vârstei de 6 ani veți conștientiza pentru prima oară că sunteți altfel. Nimeni nu va ști să vă dea o explicație, însă vă veți întâlni cu mulți psihologi care vor încerca să vă vindece de boala de a fi altfel. Părinților le va fi rușine de voi și vor încerca pe cât posibil să vă nege boala. În liceu, colegii și profesorii vor observa niște lucruri suspecte, iar eticheta de fătălău vă va urmări în pe toată perioada. Prevăd că la sfârșitul secolului XX nu veți mai intra la închisoare pentru vina de a fi altfel, dar nici bine nu va fi. Aveți de ales între a vă ascunde identitatea sau a lua pietre în cap de la activiștii Noua Dreaptă. Veți muri la 20 de ani aruncându-vă în fața tramvaiului.

Zodia: Persoană cu dizabilități

Despre dumneavoastră nu se pot spune prea multe lucruri pentru ca nu veți trece prin foarte multe întâmplări. Veți sta mai mult acasă pentru mediul nu este tocmai accesibil pentru un scaun rulant. Chiar dacă veți dori să mergeți la o școală normală, nu veți putea pentru că se vor împotrivi părinții celorlalți copii pentru că *handicapații* nu au ce să caute într-o clasă alături de copiii normali. Veți fi toată viața dependent de ajutoarele de la stat și nu veți munci niciodată.

Zodia: Femeie

Într-o lume a bărbaților va trebui să lupți din greu ca să fii luată în serios. La 20 de ani vei câștiga cu 20% mai puțin decât un bărbat care prestează aceeași muncă. Adeseori vei fi trimisă *cratiță* și va trebui să ai nervi cu adevărat tari pentru rezista în mediul misogin.

Zodia: Persoană născută în mediul rural

Nu va fi ușor să răzbați prin viață. Pentru a merge la școală va trebui să parcurgi zilnic opt kilometri pe jos. Nu vei avea acces la cărțile de care vei avea nevoie, nu vei avea un calculator acasă, iar de internet nici nu poate fi vorba. Deși vei dori să urmezi facultatea de medicină, nu vei reuși să ieși Bacalaureatul și va trebui să renunți la planurile tale. În cele din urmă vei merge să culegi căpșuni în Spania pentru a reuși să-ți întreții familia.

Zodia: Bărbat din mediul urban

Vei avea o viață destul de liniștită. Nu vei suferi de foame, vei merge la o școală normală într-un oraș mare din nordul țării. În adolescență vei merge în tabere cu prietenii, iar la școală vei avea rezultate bune. Nu vei simți niciodată că ești altfel față de ceilalți, însă vei avea întotdeauna încredere în forțele tale. Te vei căsători și vei avea doi copii. Nu vei fi ceea ce s-ar numi un om bogat, însă vei avea suficienți bani pentru a-ți împlini un vis mai vechi din copilărie: acela de a călători.

Ce au în comun astrologia și discriminarea? (1)

Nu ne putem alege zodia, la fel cum nu ne putem alege sexul, culoarea pielii, etnia, orientarea sexuală sau afecțiunile de care vom suferi pe parcursul vieții.

Ce au în comun astrologia și discriminarea? (2)

La fel cum există stereotipuri despre zodii, există stereotipuri despre diferite grupuri de oameni.

Ce este un stereotip?

Stereotipurile sunt credințele referitoare la caracteristicile psihologice sau comportamentele unor categorii de indivizi sau grupuri sociale.

Stereotipurile se pot referi la...

Sex

Rasă

Naționalitate

Religie

Etnie

Nivel de educație

Ocupație

Vârstă

Orientare sexuală

Zodie

Mediu de rezidență

De ce folosim stereotipuri?

- “Economia” gândirii
- Accesarea rapidă de informații despre lumea în care trăim
- Construirea unei identități sociale, prin a ne defini ca aparținând unui grup caracterizat de anumite calități

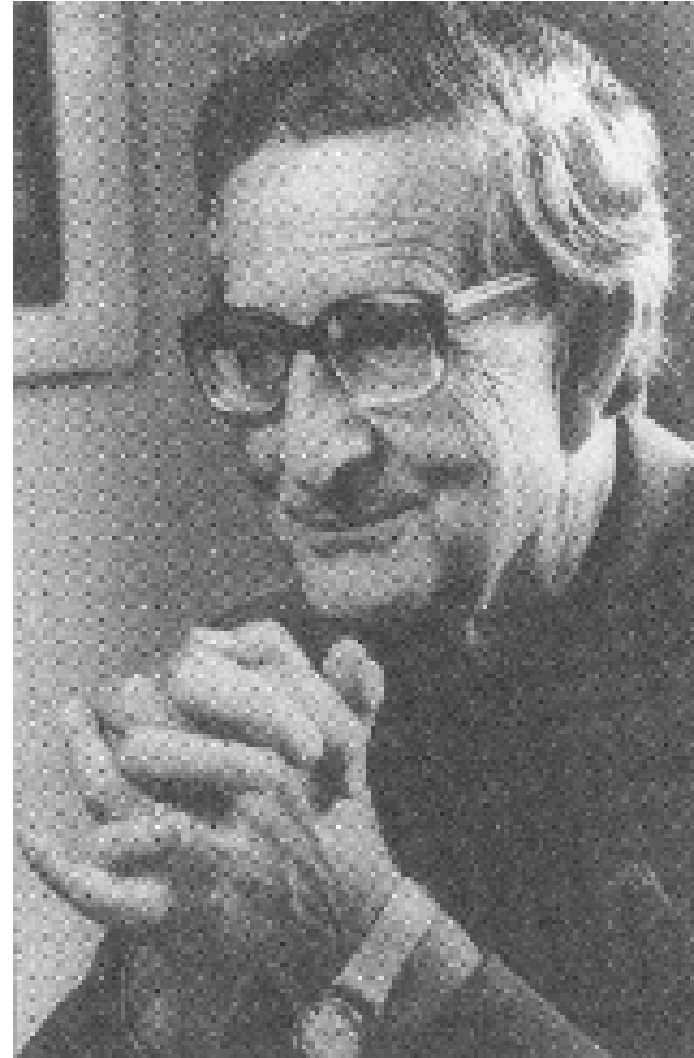
Ce au în comun astrologia și discriminarea? (3)

Stereotipurile care stau la baza lor influențează comportamentul persoanelor vizate.

Un studiu interesant...

Hans Eysenck (1916 – 1997), una dintre cele mai influente personalități ale secolului XX, s-a remarcat în special prin studiul personalității umane, fiind faimos pentru maxima “dacă nu poate fi măsurat, atunci nu există”.

Un studiu interesant...

După Eysenck, oamenii diferă unii de alții pe două dimensiuni:

Extraversie

și

Nevrotism

Un studiu interesant...

Astrologia caracterizează unele zodii ca fiind extrovertite (Berbec, Gemeni, Leu, Balanță, Săgetător, Vărsător), iar altele ca fiind introvertite (Taur, Rac, Fecioară, Scorpion, Capricorn, Pești).

Similar, anumite zodii au un nivel crescut de nevrotism (Rac, Scorpion, Pești), în timp ce altele sunt caracterizate de stabilitate emoțională (Taur, Fecioară, Capricorn)

Un studiu interesant...

În urma aplicării unui inventar de personalitate pe un eșantion de 2000 de persoane Eysenck a constatat că predicțiile astrologice erau confirmate de datele colectate în cadrul studiului.

Cercetătorul și-a păstrat însă scepticismul când a aflat că majoritatea persoanelor incluse în studiu credeau puternic în astrologie.

Un studiu interesant...

Eysenck a reluat studiul, folosind un eșantion de 1000 de copii, observând că nivelul de extraversie și nevrotism nu mai corela cu predicțiile astrologie.

Ulterior a aplicat chestionarul de personalitate și pe un eșantion de adulți, constatând că persoanele neinteresate de astrologie nu se încadrau în tipologiile zodiacale.

Un studiu interesant...

Concluzia a fost că poziția planetelor în momentul nașterii nu are nicio influență asupra personalității unui individ, ci mai degrabă persoanele care cred în astrologie tind să adopte un comportament conform prescripțiilor zodiei căreia îi aparțin.

Un alt studiu interesant...

În anii '50, psihologul Gustav Jahoda a studiat comunitatea Ashanti din Ghana Centrală.

Conform tradiției acestui trib, fiecare copil primește un nume spiritual în funcție de ziua în care se naște.

Un alt studiu interesant...

Copiii născuți luna sunt numiți Kwadwo și sunt considerați retrași, pașnici și calmi.

La polul opus, copiii născuți miercurea sunt numiți Kwaku și se consideră că au un temperament violent.

Un alt studiu interesant...

Studiind arhivele tribunalelor pentru minori, Jahoda a constatat că eticheta primită în momentul nașterii a influențat comportamentul copiilor, fiind semnificativ mai mulți delincvenți juvenili Kwaku decât Kwadwo.

Etichetele contează

Similar, etichetele pe care le folosim în interacțiunile noastre cu persoane aparținând diferitelor grupuri sociale modelează comportamentul acestora, creând un cerc vicios.

Etichetele contează

Oamenii se comportă conform prescripțiilor stereotipice (profeție auto-împlinită), iar comportamentul lor întărește stereotipurile respective. Acest fenomen se numește **autostigmatizare**.

Exemplu

“Îmi amintesc de colegii mei din gimnaziu care stăteau în ultima bancă, doi băieți săraci și destul de scunzi, care nici nu știu sigur dacă erau romi, dar care nu erau băgați în seamă decât ca să fie dați ca exemplu negativ. Din ce în ce mai des. Din banca a doua de la perete, de unde stăteam eu, mi se părea că „spatele clasei”, aflat de fapt doar cu două bănci mai în spate, e o zonă incertă, mai friguroasă și mai întunecată decât restul clasei. În spațiul acela, unde nimeni nu se uita la ei, doi copii de șapte-opt ani au renunțat, câte puțin în fiecare zi, să mai încerce să fie altceva decât li se cerea să fie: doi codași. Două exemple negative.”

(Roxana Marin, 43 de ani, profesoară de limba engleză, București)

Stereotipurile nasc prejudecăți și discriminare

Stereotip - componenta cognitivă, informațională

Scoțienii sunt zgârciți

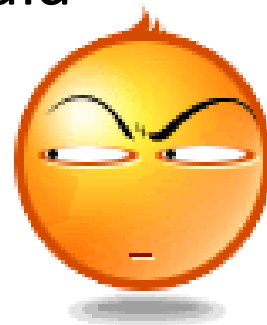
Prejudecată - componenta afectivă, emoțională

Scoțienii mă enervează

Discriminare - componenta comportamentală

Nu îl invit pe scoțian la masă, sigur își va uita portofelul acasă

Ce au în comun astrologia și discriminarea? (4)

Discriminarea pe criterii legate de apartenență etnică, sex, stare de sănătate, orientare sexuală, religie etc este la fel de absurdă ca discriminarea pe criterii legate de apartenența la o zodie sau alta.

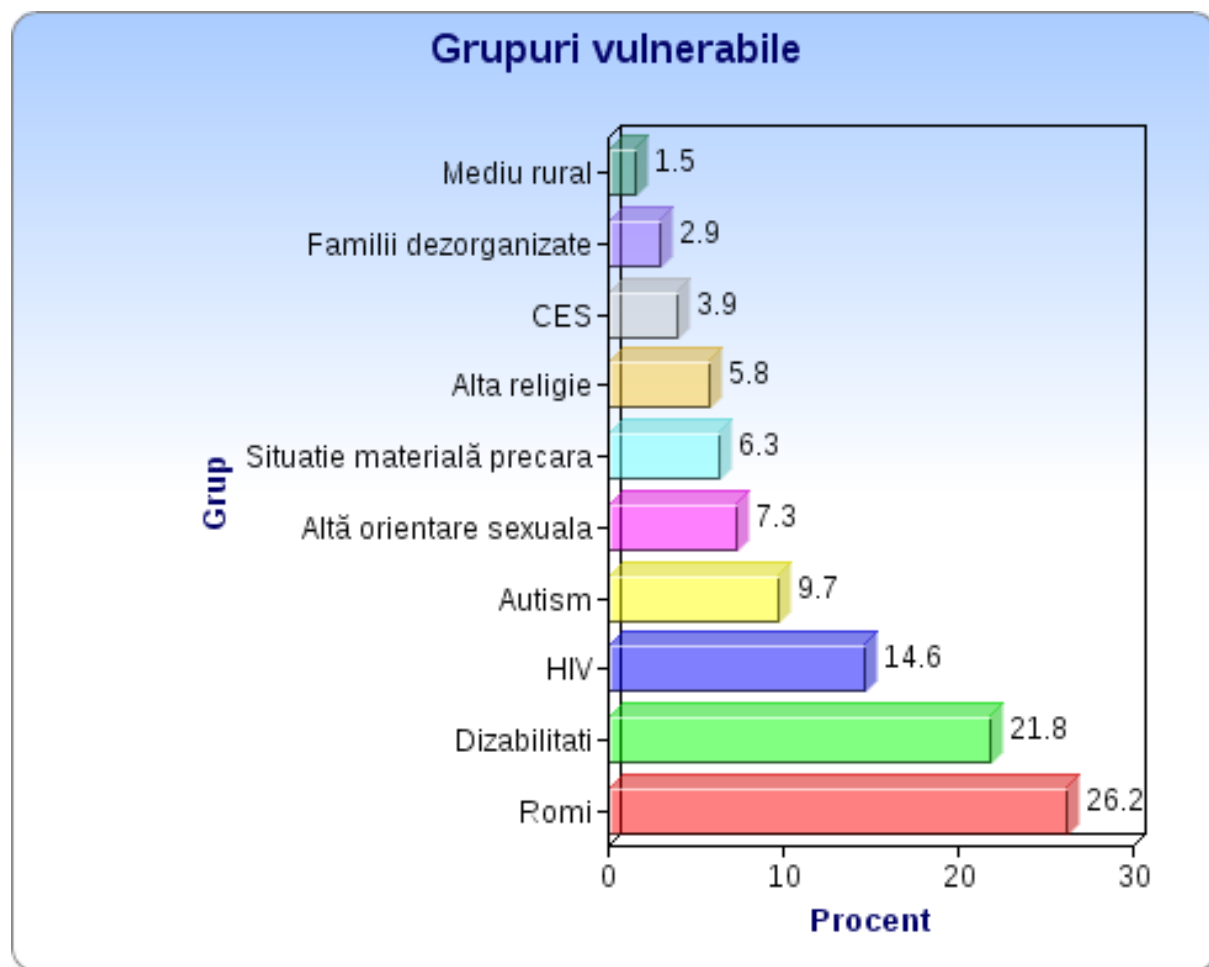
Prejudecățile și discriminarea afectează și mediul școlar

Această sesiune de informare a fost precedată de aplicarea unui chestionar care și-a propus să evalueze percepția profesorilor din grupul țintă cu privire la discriminarea în mediul școlar.

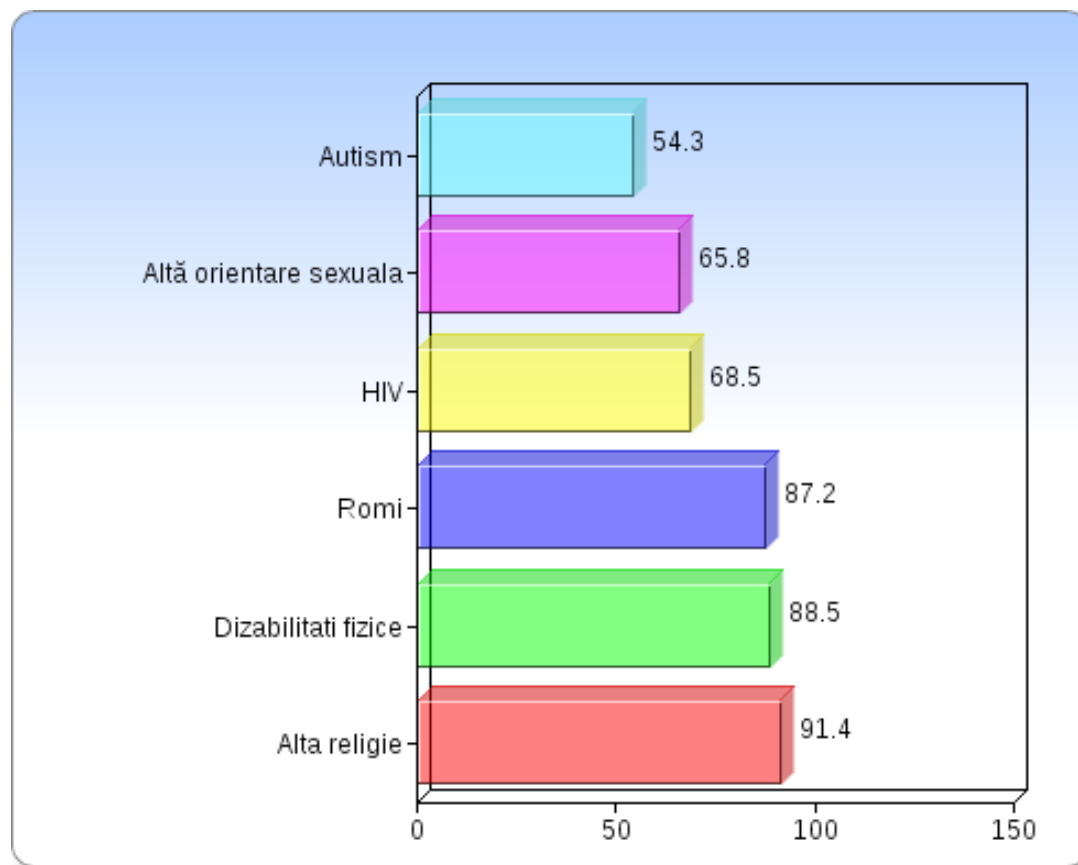
Câteva rezultate...

Care sunt grupurile vulnerabile la discriminare în mediul școlar?

În ce măsură ați fi de acord cu înscrierea în clasă
în care predați a unui elev...

La o privire mai atentă...

Deși 87,2% dintre profesori declară că ar fi de acord cu înscrierea unui elev rom în clasa în care predau, aproape jumătate dintre aceștia (47,1%) sunt de acord cu segregarea pe bază de etnie.

În realitate, însă...

“Segregarea este o formă gravă de discriminare. În cadrul sistemului educațional, cu excepția școlilor/claselor cu predarea tuturor disciplinelor în limba romani, segregarea constă în separarea fizică, intenționată sau neintenționată, a copiilor romi de restul copiilor în școli, clase, clădiri și alte facilități, astfel încât numărul copiilor romi față de cei neromi este disproporționat de mare în raport cu procentul pe care copiii romi de vârstă școlară îl reprezintă din totalul populației de vârstă școlară în respectiva unitate administrativ teritorială”.

(Definitia segregării școlare din Notificarea nr. 29323/20.04.2004 a MEdC)

În realitate, însă...

Menținerea separării în educație pe criterii etnice are efecte negative atât pentru romi cât și pentru societatea românească în ansamblu.

- menținerea prejudecăților la nivelul populației majoritare și al romilor
- sentimentul de inferioritate la copiii romi,
- număr insuficient al cadrelor didactice calificate, fluctuația cadrelor didactice,
- incapacitatea de a pregăti elevii la un nivel care să asigure succesul școlar,
- rata ridicată a neșcolarizării și a abandonului școlar etc

La o privire mai atentă...

Un procent semnificativ dintre respondenți cred în stereotipuri de gen:

- *Fetele au o înclinație naturală spre materii umaniste, iar băieții spre materii din profilul real (36,1%)*
- *Fetele sunt, în general, mai silitoare decât băieții (48, 1%)*

În realitate însă...

Așteptările diferite ale cadrelor didactice pot să influențeze rezultatele școlare ale elevilor.

Diferențele de gen reies și din organizarea activităților în mediul școlar (ex.: separarea fetelor și băieților pe grupe pentru diferite activități la clasă, sau pe echipe pentru activitățile sportive).

La o privire mai atentă...

Mai bine de 70% dintre profesori consideră că diagnosticul unui elev infectat cu HIV trebuie adus la cunoștința profesorilor, colegilor de clasă și părinților colegilor.

În realitate însă...

Confidențialitatea diagnosticului este un drept universal al pacienților, iar instituțiile statului trebuie să ia măsurile necesare pentru ca acest drept să fie respectat.

Comunicarea diagnosticului fără acordul persoanei sau a reprezentanților legali ai acesteia este un abuz și este sancționat de lege.

La o privire mai atentă...

Deși 88,5% dintre profesori declară că ar fi de acord cu înscrierea unui copil cu dizabilități în clasa în care predau, aproape jumătate dintre ei (45,8%) consideră că elevii cu dizabilități nu ar trebui incluși în învățământul de masă.

Un studiu de caz...

Vlăduț , în vârstă de 13 ani, este imobilizat are o dezvoltare motorie corespunzătoare vârstei de 6 luni, pe care o compensează cu un IQ de peste 150. Deși se poate exprima verbal, face acest lucru cu dificultate sau, cum le place celor apropiați lui să spună, în “dialect vlădușcian”.

La succesul școlar al lui Vlăduț a contribuit în mare măsură înscrierea sa într-o școală de masă.

La o privire mai atentă...

Deși elevii de etnie romă au fost identificați ca principal grup vulnerabil în fața discriminării de respondenții acestui chestionar, doar o treime dintre aceștia (32,9%) sunt de acord cu măsurile de discriminare pozitivă.

La o privire mai atentă...

Doar 20% dintre respondenți NU consideră homosexualitatea o deviație care poate fi îndreptată cu intervenția timpurie a unui psiholog.

În realitate însă...

Homosexualitatea nu mai este considerată o boală din 1973, când a fost înlăturată din DSM (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*).

Homosexualitatea este scoasă în afara legii doar în țări precum: Mauritania, Sudan, Arabia Saudită, Yemen, Iran, Somalia.

Orientarea sexuală nu este o alegere, idee de altfel frecvent vehiculată. Este greu de crezut că o persoană ar face deliberat o alegere care presupune un asemenea grad de stigmatizare, care poate ajunge până la respingerea de către familie sau prieteni.

Câteva lucruri îmbucurătoare...

Pare să existe o atitudine proactivă cu privire la bullying, evitându-se scăparea de sub control a conflictelor între elevi. 74,3% dintre profesori susțin intervenția promptă în cazul unui conflict, chiar dacă acesta nu are consecințe grave pentru moment.

Câteva lucruri îmbucurătoare...

*74,3% dintre respondenți
au declarat că în școala în
care predau
comportamentele
discriminatorii sunt
sanctionate de
Regulamentul de Ordine
Interioară.*

Câteva lucruri înbucurătoare...

84,3% dintre respondenți au declarat că în școala în care predau se desfășoară activități care să promoveze toleranța și respectul pentru diversitate în rândul elevilor.

Câteva lucruri îmbucurătoare...

Există așadar o atitudine deschisă față de combaterea discriminării în mediul școlar.

Pentru a veni în sprijinul dumneavoastră, vă punem la dispoziție un instrument util:

Ghidul de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice.

Ghidul de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice conține...

- Detalierea conceptelor cheie: stereotipuri, prejudecăți, discriminare, stigmatizare;
- Clasificarea și descrierea principalelor forme de discriminare întâlnite în mediul școlar: rasism, sexism, homofobie, discriminarea elevilor cu dizabilități;
- Studii de caz și exemple relevante;

Ghidul de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice conține...

- Prezentarea consecințelor discriminării în mediul școlar: fenomenul de bullying, stigmatizarea;
- Propuneri concrete de măsuri și activități pentru combaterea discriminării în mediul școlar;
- Activități interactive pe care le puteți implementa în sala de clasă pentru a sensibiliza elevii cu privire la problematica discriminării.

Ghidul de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice conține...

- Surse de informație pe care le puteți accesa pentru aprofundarea cunoștințelor cu privire la problema discriminării în mediul școlar: linkuri utile, documente legislative relevante, publicații, rapoarte și ghiduri, filme și documentare;

Câteva gânduri de final...

Atunci când educăm mințile celor tineri nu trebuie să uităm să le educăm și inimile. (Dalai Lama - lider spiritual)

Un profesor nu va ști niciodată cât de mare este influența pe care o exercită. (Henry B. Adams - jurnalist, istoric și scriitor)

Copiii ascultă rareori ce le spun adulții, dar nu au eșuat niciodată în a-i imita. (James Baldwin – scriitor)

Copiii nu își vor aminti ce i-ai învățat, ci mai ales ce ești. (Jim Henson – scenarist, regizor și producător)

Pentru întrebări, comentarii și orice vă mai
poate fi de folos...

gabriel.stanila@gmail.com

sau

0751516017

Vă mulțumim!

